

INTERNACIONALNA POLICIJSKA ASOCIJACIJA
SEKCIJA BOSNA I HERCEGOVINA
REGIONALNI KLUB BRČKO

IZABERI PRAVI PUT RECI DROGI NE

BESPLATNA EDUKATIVNA BROŠURA

U POČETKU DROGU UZIMATE VI, RADI PROBE
ZATIM ONA UZIMA VAS, BEZ PROBE
ŽIVOT JE JEDAN-DROGA JE SMRT

Evropski univerzitet Brčko distrikt

www.evropskiuniverzitet-brcko.com

Bijeljinska cesta 72-74, Brčko

Tel : +38749/590-605;

+38749/590-610;

E-mail:

studentskaslužba@evropskiuniverzitet-brcko.com

Evropski univerzitet "Kallos" Tuzla

www.evropskiuniverzitetkallos-tuzla.com

Ul. Maršala Tita 2A i 2B

Tel : +38735/299-091;

+38735/299-092;

E-mail:

ss@evropskiuniverzitetkallos-tuzla.com

**INTERNACIONALNA POLICIJSKA ASOCIJACIJA
SEKCIJA BOSNA I HERCEGOVINA
IPA RK BRČKO**

**IZABERI PRAVI PUT
RECI DROGI NE**

April 2016. godine

ŠTA JE DROGA?

Droga je prirodna ili sintetička hemijska supstanca u čvrstom, tekućem ili gasovitom stanju, koja unošenjem u organizam dovodi do tjelesnih ili psihičkih promjena i može mijenjati mišljenje, osjećaje i ponašanje osobe koja je koristi. Višestruka upotreba dovodi do navikavanja i stvaranja psihičke ili fizičke zavisnosti.

Droge su različite prirodne ili hemijske sintetizovane supstance koje imaju psihoaktivni učinak. One prvenstveno djeluju na vegetativni nervni sistem. Neke od njih pri produženom konzumiranju stvaraju težu ili lakšu zavisnost i imaju razne posljedice na zdravlje konzumenata.

Možemo ih podijeliti na:

- **DEPRESANTE.** Uključuju sedative ali tu spadaju i barbiturati i kanabis. Male doze dovode do osjećanja opuštenosti i izazivaju slabljenje intelektualne funkcije i koncentracije.
- **STIMULANTE.** To su amfetamin, kokain, kofein i slično. Male doze izazivaju osjećaj živahnosti i energije. Podižu raspoloženje i smanjuju apetit.
- **HALUCINOGENE.** LSD i meskalin izazivaju halucinacije ili iluzije koje su povezane s promjenom raspoloženja ili misli, pa tako izazivaju promjene u opažanju, mislima i osjećanjima.
- **OPIJATE.** Uključuje opijumove derivate kao što su: heroin, morfijum i kodein, kao i sintetički proizvodi slični morfijumu poput metadona. Male doze izazivaju efekte slične depresantima, ali sa manjim uticajem na motoriku i intelektualni proces.

ŠTA JE NARKOMANIJA ?

Narkomanija je bolest zavisnosti od droga. To je stanje periodične ili hronične intoksikacije izazvano ponovljenim unošenjem droge. Karakteristike narkomanije su:

- neodoljiva želja za uzimanjem droge i da se droga nabavi po svaku cijenu,
- postojanje tolerancije uslijed dugotrajnog uzimanja droge sa tendencijom da se doza droge povećava,
- postojanje psihičke ili fizičke ili i psihičke i fizičke zavisnosti,
- postojanje apstinencijalnog sindroma posle naglog prekida uzimanja droge,
- izmjena ponašanja narkomana sa svim štetnim posljedicama po njega samog i po njegovu okolinu i društvo.

ŠTA JE ZAVISNOST ?

Zavisnost podrazumjeva jaku želju za nabavljanjem i uzimanjem droge po svaku cijenu, sklonost ka povećanju doze droge kako zavisnost duže traje. Dijeli se na:

1. fizičku zavisnost,
2. psihičku zavisnost.

Fizička zavisnost podrazumjeva promjene u funkcionisanju organizma koje nastaju usled dugotrajnog konzumiranja droga.

Psihička zavisnost je izmijenjeno stanje organizma u kome osoba osjeća jaku potrebu za stalnim uzimanjem droge kako bi se zadržao osjećaj dobrog psihičkog stanja i zadovoljstva.

KOJE SU FAZE ZLOUPOTREBE DROGA ?

U adolescenciji zloupotreba droga prolazi kroz pet faza.

Prva faza. Najčešće u društvu vršnjaka, mlada osoba stiče svoja prva iskustva sa drogama, jer želi da se osjeti prihvaćenom. Sve što zna o drogama je čula od vršnjaka i putem medija, te zbog radoznalosti želi da je proba. Fascinirana je vršnjacima koji koriste droge jer joj izgleda da se oni mnogo bolje zabavljaju. Veoma lako prihvata mitove koji su uobičajeni među mladima, da to svi rade, da to nije ništa strašno, da se droge koriste bez posljedica. U ovoj prvoj fazi mlada osoba svjesno odlučuje da će probati neku drogu i kad joj se ukaže prilika to i učini.

Druga faza. Mlada osoba uči kako da koristi droge i otkriva kako pomoću njih može mijenjati svoje raspoloženje. Koristi ih povremeno, isključivo u društvu, obično vikendom na žurkama kada neko drugi nabavlja i donese droge. U ovoj fazi još uvijek ne razmišlja o mogućim posljedicama onoga što čini, jer se spolja najčešće još ništa ne primjećuje.

Treća faza. Ovu fazu karakteriše početak redovne upotrebe i žudnja za drogama tj. njenim efektima. Počinje sama da nalazi svoj izvor za nabavku droga i koristi svoj pribor. Korišćenje se vezuje za situaciju u kojoj želi da se „opusti“, a ne za društvo i vršnjake. Ovdje se zapažaju određene promjene: zapostavlja ličnu higijenu i školu, napušta prijatelje koji ne koriste droge, udaljava se od porodičnih i drugih vrijednosti.

Četvrta faza. Period redovne upotrebe, odnosno zavisnost. Karakteriše je preokupiranost drogama i njenim efektima. Mlada osoba gubi kontrolu nad svojim životom. Kada nema droga osjeća se bolesno, razdražljiva je, apatična, umorna i depresivna. Počinje da laže, krade, vara, ponaša se nasilno, sve češće dolazi u sukob sa zakonom. Jedini način da olakša svoje patnje je ponovo uzimanje droga, i ona ponovo ulazi u isti začarani krug.

Peta faza. Faza „života u paklu“. Droga ne pruža više nikakvo zadovoljstvo ali postoji snažna potreba i pritisak da se ona uzme da bi se osoba smirila „postala normalna“. Depresija, osjećaj stida i kajanja su sve izražajniji i sve češće razmišlja o samoubistvu. Koristi sve jače droge, u sve većim količinama, najčešće intravenskim putem. Izgleda i osjeća se duplo starijim, kao težak bolesnik, pati od pothranjenosti, hroničnog bronhitisa, oboljenja jetre i raznih infekcija i dolazi do posljednje faze bolesti.

MARIHUANA

Marihuana: Preradom biljke indijske konoplje čiji je glavni sastojak THC (tetrahidrocanabinol) dobija se opojna droga marihuana. Sam THC predstavlja aktivnu supstancu koja mijenja svijest.

Ulični naziv: trava, vutra, ganda, gras, sd, vulja, grinta, diđa, žiža, mara, granje, zeleno, blitva, džika, munta, haplja, črč, butra, mumika, dim, peljivo...

Izgled: Marihuana je zelena, siva, smeđa ili tamnosmeđa mješavina osušenih i usitnjenih stabljika, listova, cvjetova i sjemenki bogatih opojnom smolom, većinom ženske biljke u cvatu ili poslije cvjetanja.

Način upotrebe: Obično se puši kao ručno pripremljeni smotuljci u obliku cigarete tzv. džoint ili uz pomoć lule (nargile), ali i oralno putem hrane (keks, kolač i sl.). Ima jači miris od duvana u cigareti kao i od duvana u luli. Pakuje se u celofanske kesice u obliku malog paketića težine od jednog do pet grama, poznatog po nazivu „ket“.

Djelovanje: Dim marihuane se ne filtrira i prilikom pušenja se duže zadržava u plućima, pa tako THC brzo prelazi iz pluća u krvotok. Krvotokom dolazi do mozga i drugih organa u tijelu. Dovodi do širenja zjenica, crvenila očiju i očnih kapaka, izaziva žeđ, stvara osjećaj euforije i omamljenosti, dezorjentisanosti, napetosti, budnosti, ubrzava rad srca.

Štetne posljedice: Suprotno uvriježenom mišljenju, marihuana stvara ovisnost. Prilikom korištenja i kada pokušaju prestati uzimati marihuanu pojavljuje se: hronična depresija, bolesti disajnih puteva i pluća, razna psihotična stanja, oštećenje mozga, povišen krvni pritisak, poremećaj rada srca i dr.

EKSTAZI

Ekstazi: Stimulativna droga koja se dobija sintetičkim putem od amfetamina naziva se ekstazi. Potiče od engleske riječi „Ecstasy“ što u prevodu znači zanos, ekstaza. Vrlo je popularan među mladima zbog relativno jednostavne nabavke.

Ulični nazivi: E, Ex, HTC, bon, boner, botun, bonbon, žeton, eks, ekstaza, ekser, X, golubica, vesela tableta, Adam, sintetika, mm, bonkas, smješko ili po izgledu loga na tableti.

Izgled: Ova vrsta droge se pojavljuje u obliku tablete sa različitim utisnutim znakovima po kojima ih korisnici prepoznaju kao na primjer: srce, golubica, likovi iz crtanih filmova i td. Različitih su boja, reljefa i oblika ali se mogu naći i u obliku kapsula.

Način upotrebe: Najčešće se konzumira gutanjem ili ušmrkavanjem. Ušmrkavanje ili ubrizgavanje uzrokuju brže djelovanje. Često se uzima u kombinaciji sa drugim drogama i alkoholom.

Djelovanje: U organizmu ekstazi izaziva povećanje otkucaja srca i povećanje krvnog pritiska. Uslijed toga dolazi do pojačanog opažanja, blage halucinacije, zatezanje vilica, znojenja, sušenja usta, proširenja zjenica, gubitka apetita, nesanicе, mučnine, zbunjenosti, nesyjesticе.

Štetne posljedice: Uzimanje ekstazija uključuje: oštećenje mozga, oštećenje jetre, psihičke poremećaje (jake depresije ili nemir), razdražljivost, nepovratna oštećenja unutrašnjih organa, smrt. Rezultati međunarodnih studija ukazuju na podatak da je više od 90% osoba koje su započele s korištenjem ekstazija kasnije počelo koristiti i druge droge.

MET-AMFETAMINI

Met-amfetamini: Predstavljaju sintetičke amfetamine i dobijaju se preradom efedrina i pseudoefedrina koji se koriste kao lijek. Imaju jače dejstvo od amfetamina i sama proizvodnja metamfetamina (ilegalna) je veoma jednostavna. U pitanju je adiktivni stimulan koji snažno aktivira određene moždane ćelije.

Ulični nazivi: Speed-spid, brzo, brzina, zoc, met-meth, jaba-yaba, ajs (led)-ice, vatra, kripto, krank, bijeli krst.

Izgled: Najčešće se pojavljuju u vidu praha bijele ili smeđe boje, rijetko narančaste ili tamno ljubičaste boje, ili tableta bez mirisa i gorkog ukusa, a rjeđe u kapsulama ili u obliku kristala. Kapsule i tablete mogu biti širokog spektra boja a obično su mješavina droge, kofeina i šećera.

Način upotrebe: Udisanjem (ušmrkavanjem) praška ili manjih kristala, oralno gutanjem praška, tableta ili kapsula, pušenjem pomoću posebnih lula ili udisanjem kristala s folije.

Djelovanje: Uobičajeno počinje 15-30 minuta nakon uzimanja a traje nekih 4-5 časova. Manifestuje raširene zenice, ubrzan rad srca, povišenu temperaturu i krvni pritisak, povećava živahnost, pričljivost, agresivnost, smanjeni apetit, paranoju, nezainteresovanost za prijatelje, grčenje, preteranu uzbuđenost, trzavicu, proliv, zatvor, vrtoglavicu, zamagljen vid, ukočenost, nesanicu, moždani ili srčani udar, kolaps i komu.

Štetne posljedice: Uzimanje amfetamina ostavlja dugotrajne posljedice na organizam uključujući: opadanje kose, napukle zube i druge stomatološke probleme, ukočenost mišića, snažnu iscrpljenost, kožne upale odnosno rane na koži, depresiju, unutrašnja krvarenja, oštećenja mozga i unutrašnjih organa, psihozu, komu, smrt.

KOKAIN

Kokain: Dobija se iz južnoameričke biljke koke. Nastaje ekstrakcijom iz lišća biljke, a od jednog kilograma koke dobija se oko 125 grama kokaina. “Krek“ je ulični naziv koji se odnosi na kokain u bazičnom obliku koji je tako obrađen da može da se puši i pritom proizvodi zvuk pucketanja.

Ulični nazivi: Snješko, bijelo, lajna, koka, cadillac, koks, crta, bazični oblik-krek.

Izgled: Fini bijeli prah rastvorljiv u vodi a na jeziku ostavlja osjećaj trnjenja. Ulični dileri ga obično miješaju sa kukuruznim štirkom, šećerom, talk puderom kao i sa aktivnim drogama poput prokaina (hemijski vezan lokalni anestetik) ili sa amfetaminima. Krek kokain podsjeća na bijeli ili mrko žuti pelet. Pakuje se u PVC kesice, pisamca od papira, aluminijumsku foliju.

Način upotrebe: Šmrkanjem odnosno potezanjem crtica i linija, ubrizgavanjem u venu, pušenjem (krek). Termini koji su karakteristični za konzumiranje – žvakanje, šmrkanje, bodenje, pušenje, crta.

Djelovanje: Kokain na ljudsko tijelo djeluje na različite načine. Uzrokuje: suženje krvnih žila, povećanje tjelesne temperature i pritiska, raširene zjenice, napetost, agresiju, anesteziju (obamrlost), osjećaj povećane snage, euforiju, osjećaj nepobjedivosti, povećanje seksualnog libida, depresiju, strahove, osjećaj lažne veselosti.

Štetne posljedice: Smrt povezana sa korištenjem kokaina najčešće je posljedica prestanka rada srca. Ušmrkavanje kokaina dovodi do gubitka čula mirisa, krvarenje iz nosa, problema sa gutanjem, promuklost te hronične upale. Uzimanjem kokaina na usta dovodi do gangrene crijeva zbog smanjenog protoka krvi u crijevima. Uzimanje kokaina na iglu nosi veliki rizik od bakterijskih infekcija i sepse, alergijskih reakcija te drugih krvlju prenosivih bolesti. Učestalo korištenje kokaina uzrokuje mogućnost: izazivanja moždanog i srčanog udara, hronične psihičke smetnje, oštećenje jetre, mogućnost zaraze hepatitisom B i hepatitisom C, mogućnost zaraze HIV-om.

HEROIN

Heroin: Heroin je „diacetil-morfin“ derivat morfijuma napravljen u Bajеровим laboratorijumima. To je droga koja se proizvodi od opijumskog maka i vjerovatno je najopasnija droga današnjice po brzini razvoja zavisnosti koju izaziva. Liječenje je

izuzetno teško, te je izliječenje samim tim veoma rijetko. Zovu ga još i „droga ubica“.

Ulični nazivi: Žuto, dop, hors, pajdo, žu-žu, polutka, lutka, kvoter, ter, staf, brasno, džank, trtara, smeđe, H.

Izgled: Čist heroin je prah bijele boje ali se na tržištu zbog miješanja sa drugim supstancama javlja u nijansama od svijetle do tamno braon boje. Da bi se povećala količina droge na tržištu a time i zarada, čistom heroinu se dodaju najrazličitije supstance (šećer u prahu, razni praškasti deterdženti, gips i td.). Pakuje se u PVC kesice, pisamca od papira, aluminiјumsku foliju.

Način upotrebe: Intravenski-inekcija u venu (fiksanje), udisanjem-kroz nos pomoću cjevčice (šmrkanje), inhaliranje-udisanjem pare nakon zagrijavanja (hvatanje zmaja).

Djelovanje: Sužene zjenice, težak govor, dezorjentisanost u prostoru i vremenu, anestezija (smanjenje bolova), usporavanje disanja, usporavanje rada srca, privremen osjećaj euforije (naglašen osjećaj zadovoljstva).

Štetne posljedice: Slabost, mučnina, oštećenje jetre, smanjenje potencije, brzo razvijanje psihičke i fizičke zavisnosti, mogućnost zaraze hepatitisom „B“ i hepatitisom „C“, mogućnost zaraze HIV-om, oštećenje krvotoka (kod intravenskog uzimanja heroina), smrt uslijed prekomjerne količine droge u tijelu (predoziranje-overdoze).

SAVJETI RODITELJIMA

Djeca koja su pod nadzorom roditelja su upola manje pod rizikom da će nekad u budućnosti imati problema sa drogom. Razmjenjujte saznanja sa drugim roditeljima. Postavite pravilo „Droga-NE“ i budite istrajni u tome.

Obratite pažnju na ponašanje djeteta. Ako dođe do promjena u ponašanju i ako su one izraženije i dugotrajne, onda zahtjevaju pažljivije praćenje. Promjene u ponašanju su: napuštanje starih prijatelja i izbjegavanje pričanja o novim prijateljima, učestala i bezrazložna ljutnja, nasilničko ponašanje, razdražljivost i tajnovitost, smanjena motivacija, izražena sklonost laganju, varanju, krađi, zapušten izgled, usporen i nerazumljiv govor, promjene u težini, problemi sa policijom, opadanje školskog uspjeha.

Statistike pokazuju da u dosta slučajeva prođu dvije do tri godine prije nego što većina roditelja otkrije da njihovo dijete uzima drogu. Ne zatvarajte oči. Ako saznate da je vaše dijete konzumiralo drogu, veoma je važno izbjeći paniku, samookrivljivanje i svađe te prihvatiti svaku moguću pomoć. Nastojte da saznate zašto to čini. Jasno mu pokažite da ga volite i pored toga što se ne slažete sa onim što radi. Vaša podrška djetetu je od vitalnog značaja ma kakve da su okolnosti.

Ukoliko nakon svih preduzetih mjera i dalje sumnjate, testirajte dijete na psihoaktivne droge. Testiranje je mjera ranog otkrivanja povremenih uživalaca droga i zavisnika, čiji je cilj upućivanje na odgovarajući stručni tretman odvikavanja. Testiranjem na opojne droge utvrđuje se je li testirana osoba koristila neku psihoaktivnu drogu u određenom periodu.

Zavisnost je zdravstveni problem. Ona se ne dešava zato što je neko loša osoba, već je u pitanju oboljenje koje se može spriječiti. To nije vaša greška. Postoji nada, pomoć i tretmani dostupni vašoj porodici. Budite hrabri.

ŠTA KAŽE KRIVIČNI ZAKON ?

Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga član 232. KZ

- (1) Ko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi ili posreduje u prodaji ili kupovini ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet supstance ili pripreme propisom proglašene opojnim drogama,
kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko organizuje grupu ljudi u cilju počinjenja krivičnog djela iz stava 1. ovoga člana ili ko postane pripadnikom takve organizovane grupe ljudi, **kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.**
- (3) Ko neovlašteno izrađuje, nabavlja, posreduje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstance za koje zna da su namijenjene proizvodnji opojnih droga,
kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Opojna droga i sredstva za njihovo pribavljanje oduzet će se.

Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga član 233. KZ

- (1) Ko navodi drugoga na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način drugome omogućuje uživanje opojne droge,
kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovoga člana počini prema djetetu, maloljetniku ili prema više osoba ili ako su prouzrokovane posebno teške posljedice,
kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko neovlašteno posjeduje opojnu drogu,
kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (4) Opojne droge oduzet će se.

IZDAVAČ:

Internacional Police Association (IPA)
Sekcija Bosna i Hercegovina
Regionalni klub
Brčko distrikt BiH
e-mail:rk.ipa.brcko@gmail.com
www.ipa-brcko.com

STRUČNA OBRADA:
mr sci. Dubravka Lukač

ŠTAMPA:

Tiraž:

Sva prava idavača ove brošure su Zakonom zaštićena te je svako neovlašteno umnožavanje strogo zabranjeno.